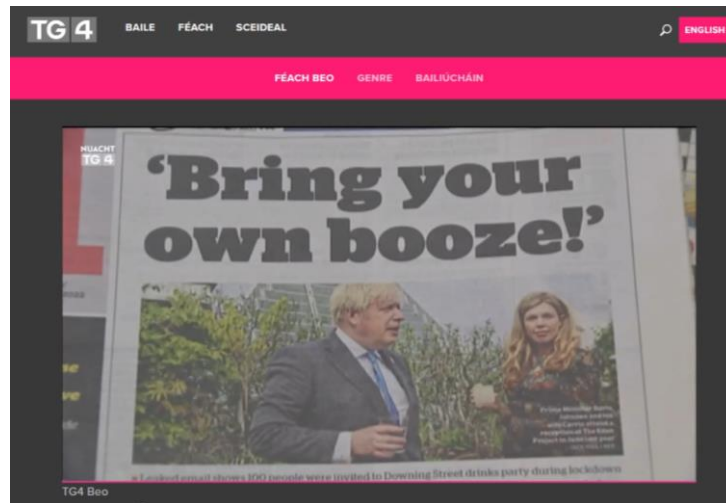

Cóisir sa teach!

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoin scannal is déanaí faoi Boris Johnson. Sula bhféachfaidh tú ar an mír, an féidir leat féin agus an duine in aice leat Béarla na bhfocal seo thíos a aimsiú?

scaradh sóisialta

fíneálacha troma

clár cáise

baill foirne

rúnaí príobháideach

lá breithe sona a ghuí air

líon na gcásanna

dianghlasáil

líomhnaíodh

Anois, féach ar an tuairisc den chéad uair le feiceáil an féidir leat na focail sin a aithint sa mhír nuachta.

Ceist 2

Féach ar an mír den dara huair. Ceangail na dátaí ar chlé leis an eolas ceart ar dheis. Tá an chéad cheann déanta duit.

1.	10/05/2020	a.	Bhí 100 duine ag ól deochanna i ngairdín Shráid Downing.
2.	15/05/2020	b.	Bhí líon na gcásanna COVID-19 ag méadú.
3.	20/05/2020	c.	Bhris Johnson agus a fhoireann na rialacha ceithre huairé déag.

4.	19/06/2020	d.	Dúirt an Príomh-Aire go ngearrfaí fíneálacha ar dhaoine mura gcloífidís leis na srianta.
5.	Mí na Samhna 2020	e.	Breithlá Boris Johnson.
6.	Ón mbliain 2020 dtí an lá atá inniu ann	f.	Bhí gloine fíona agus píosa cáise ag an bPríomh-Aire.

Ceist 3 Féach ar an tuairisc den tríú huair agus scríobh achoimre ghearr ar ábhar na míre.

Ceist 4 ‘...d’iarr an Príomh-Aire...’

Bhí a lán samplaí den aimsir chaite sa script. Cuir an leagan ceart de na briathra atá idir lúibíní sna bearnaí in aice leo.

Ar an deichiú lá de Bhealtaine, 2020, (iarr) _____ an Príomh-Aire Johnson ar an phobal i Sasain cloí le rialacháin faoi scaradh sóisialta agus (geall) _____ sé go ngearrfaí fíneálacha troma ar dhaoine a sháródh iad. Cúig lá ina dhiaidh sin, (tuairiscigh) _____ go raibh buidéal fíona agus clár cáise ag an Phríomh-Aire agus baill foirne i ngairdín Shráid Downing. (Abair) _____ sé féin ina dhiaidh sin gur cruinniú oibre a bhí ann.

Ar an fhicheadú lá de Bhealtaine na bliana sin, (tabhair) _____ cuireadh chuig an ghairdín chéanna do chéad duine, chuig deochanna ina mbeadh scaradh sóisialta. Ócáid de chuid rúnaí príobháideach an Phríomh-Aire, Martin Reynolds. (Admhaigh) _____ an Príomh-Aire níos déanaí go raibh sé ann ach nár (mair) _____ an ócáid oibre i bhfad.

Lá breithe an Phríomh-Aire a (bí) _____ ann ar an naoú lá déag de Mheitheamh, 2020 agus (cruinnigh) _____ suas le cúig dhuine is tríocha i seomra an rialtais ag uimhir a deich. Dúirt an fhoireann nach (bí) _____ i gceist ach lá breithe sona a ghuí air.

I mí na Samhna agus líon na gcásanna ag méadú, d’iarr sé ar dhaoine fanacht sa bhaile agus dianghlasáil eile ag toiseacht. An tseachtain ina dhiaidh sin, (séan) _____ bean an Phríomh-Aire, Carrie Johnson, gur tharla ócáid shóisialta ina n-árasán féin.

(Tuairiscigh) _____ gur tharla ar a laghad sé ócáid shóisialta eile i Sráid Downing nó in oifigí rialtais nuair a (bí) _____ an dara dianghlasáil i bhfeidhm.

Idir achan rud, líomhnaíodh gur (sáraigh) _____ Johnson agus a fhoireann na rialacha, a cheap siad féin, ar a laghad ceithre huair déag ó 2020.

Ceist 5 '...oifigí...', '...fíneálacha...' agus '...rialacháin...'

Scríobh amach iolraí na n-ainmfhocal seo a leanas. An tréaniolraí nó lagiolraí iad?

aire	_____
cás	_____
buidéal	_____
ball	_____
gairdín	_____
cruinniú	_____
bliain	_____
ócáid	_____
rúnaí	_____
lá	_____
rialtas	_____

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo leis an duine in aice leat, nó le do ghrúpa.

1. Ar cheart do Boris Johnson éirí as de bharr an scannail seo? Cén fáth?
2. An féidir locht a chur ar Rialtas na hÉireann as an rud céanna a dhéanamh?
3. Cad é an rud is mó a chuir isteach ortsa faoin dianghlasáil?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

1. <i>cloí le</i>	to comply with
2. <i>scaradh sóisialta</i>	social distancing
3. <i>fíneálacha troma</i>	heavy fines
4. <i>clár cáise</i>	cheeseboard
5. <i>baill foirne</i>	staff personnel
6. <i>rúnaí príobháideach</i>	private secretary
7. <i>lá breithe sona a ghuí air</i>	to wish him a happy birthday
8. <i>líon na gcásanna</i>	the number of cases
9. <i>dianghlasáil</i>	lock-down
10. <i>líomhnaíodh</i>	it was alleged

Ceist 2

1	2	3	4	5	6
d	f	a	e	b	c

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

Ar an deichiú lá de Bhealtaine, 2020, **d'iarr** an Príomh-Aire Johnson ar an phobal i Sasain, cloí le rialúcháin faoi scaradh sóisialta agus **gheall** sé go ngearraí fíneálacha troma ar dhaoine a sháródh iad. Cúig lá ina dhiaidh sin, **tuairiscíodh** go raibh buidéal fíona agus clár cáise ag an Phríomh-Aire agus baill foirne i ngairdín Shráid Downing. **Dúirt** sé féin ina dhiaidh sin gur cruinniú oibre a bhí ann. Ar an fhicheadú lá de Bhealtaine na bliana sin, **tugadh** cuireadh chuig an ghairdín chéanna do chéad duine, chuig deochanna ina mbeadh scaradh sóisialta. Ócáid de chuid rúnaí príobháideach an Phríomh-Aire, Martin Reynolds. **D'admhaigh** an Príomh-Aire níos déanaí go raibh sé ann ach nár **mhair** an ócáid oibre i bhfad. Lá breithe an Phríomh-Aire a **bhí** ann ar an naoú lá déag de Mheitheamh, 2020 agus **chruinnigh** suas le cúig dhuine is tríocha i seomra an rialtais ag uimhir a deich. Dúirt an fhoireann nach **raibh** i gceist ach lá breithe sona a ghuí air.

I mí na Samhna agus líon na gcásanna ag méadú, d'iarr sé ar dhaoine fanacht sa bhaile agus dianghlasáil eile ag toiseacht. An tseachtain ina dhiaidh sin, **shéan** bean an Phríomh-Aire, Carrie Johnson, gur tharla ócáid shóisialta ina n-árasán féin. **Tuairiscíodh** gur tharla ar a laghad sé ócáid shóisialta eile i Sráid Downing nó in oifig rialtais nuair a **bhí** an dara dianghlasáil i bhfeidhm. Idir achan rud, líomhnaíodh gur **sháraigh** Johnson agus a fhoireann na rialacha, a cheap siad féin, ar a laghad ceithre huairé déag ó 2020.

Ceist 5

aire	<i>airí (tréaniolra)</i>
cás	<i>cásanna (tréaniolra)</i>
buidéal	<i>buidéil (lagiolra)</i>
ball	<i>baill (lagiolra)</i>
gairdín	<i>gairdíní (tréaniolra)</i>
cruinniú	<i>cruinnithe (tréaniolra)</i>
bliain	<i>blianta (tréaniolra)</i>
ócáid	<i>ócáidí (tréaniolra)</i>
rúnaí	<i>rúnaithe (tréaniolra)</i>
lá	<i>laethanta (tréaniolra)</i>
rialtas	<i>rialtais (lagiolra)</i>

Ceist 6

Is féidir gach grúpa a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Ailbhe Ó Monacháin

Ar an deichiú lá de Bhealtaine 2020, d'iarr an Príomh-Aire Johnson ar an phobal i Sasain¹ cloí le rialacháin faoi scaradh sóisialta agus gheall sé go ngearrfaí fíneálacha troma ar dhaoine a sháródh iad. Cúig lá ina dhiaidh sin, tuairiscíodh go raibh buidéal fíona agus clár cáise ag an Phríomh-Aire agus baill foirne i ngairdín Shráid Downing. Dúirt sé féin ina dhiaidh sin gur cruinniú oibre a bhí ann.

Ar an fhicheadú² lá de Bhealtaine na bliana sin, tugadh cuireadh chuig an ghairdín chéanna do chéad duine, chuig deochanna ina mbeadh scaradh sóisialta. Ócáid de chuid rúnaí príobháideach an Phríomh-Aire, Martin Reynolds. D'admhaigh an Príomh-Aire níos déanaí go raibh sé ann ach nár mhair an ócáid oibre i bhfad.

Lá breithe an Phríomh-Aire a bhí ann ar an naoú lá déag de Mheitheamh 2020 agus chruinnigh suas le cúig dhuine is tríocha i seomra an Rialtais ag uimhir a deich. Dúirt an fhoireann nach raibh i gceist ach lá breithe sona a ghuí air.

I mí na Samhna agus líon na gcásanna ag méadú, d'iarr sé ar dhaoine fanacht sa bhaile agus dianghlasáil eile ag toiseacht³. An tseachtain ina dhiaidh sin, shéan bean an Phríomh-Aire, Carrie Johnson, gur tharla ócáid shóisialta ina n-árasán féin.

Tuairiscíodh gur tharla ar a laghad sé ócáid shóisialta eile i Sráid Downing nó in oifigí rialtais nuair a bhí an dara dianghlasáil i bhfeidhm.

Idir achán⁴ rud, líomhnaíodh gur sháraigh Johnson agus a fhoireann, na rialacha a cheap siad féin, ar a laghad ceithre huaire déag ó 2020.

Ailbhe Ó Monacháin, Nuacht TG4.

¹ leagan canúnach de 'Sasana'

² leagan canúnach de 'fichiú'

³ leagan canúnach de 'tosú'

⁴ leagan canúnach de 'gach aon'